

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Sağlıklı Bir Gelecek İçin HPV Aşısına Ücretsiz Erişim

Son günlerde Sağlık Bakanı Sn. Prof. Dr. Kemal Memişoğlu'nun HPV aşısı ve Ulusal Aşı Şemasına alınması ile ilgili görüşleri üzerine, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) olarak aşağıdaki açıklama kamuoyuyla paylaşılmıştır:

Rahim ağzı (serviks) kanseri, kadınlarda dünyada en sık görülen kanserler arasında yer alan ve büyük ölçüde önlenabilen bir kanserdir. 2022 yılında yaklaşık 660 bin kadın rahim ağzı kanseri tanısı almış, yaklaşık 350 bin kadın bu hastalık nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Rahim ağzı kanseri başta olmak üzere HPV ile ilişkili kanserlerin önlenmesinde aşılama, tarama ve uygun tedavi temel halk sağlığı müdahaleleridir.

Human Papilloma Virüs (HPV) bir bulaşıcı hastalık etkeni olup, 200'den fazla tipi tanımlanmıştır. Kadın ve erkeklerde genital bölge ve ciltte siğillere neden olan HPV'nin kanser yapıcı tipleri de bulunmakta olup, kadınlarda rahim ağzı kanserinin başlıca nedenidir. Dünyada HPV ile ilişkili kanserlerin %91'ini rahim ağzı kanserinin oluşturduğu ve kadınlarda toplam kanser ölümlerinin %8'inin HPV ile ilişkili olduğu rapor edilmektedir. HPV rahim ağzı kanseri dışında kadın ve erkeklerde anüs, vulva, vajina, penis, baş boyun, ağız ve boğaz kanserlerine de neden olmaktadır.

HPV enfeksiyonlarının önemli bir bölümü 1-2 yıl içinde kendiliğinden iyileşebilmekte, ancak kalıcı yüksek riskli HPV enfeksiyonları yıllar içinde kansere ilerleyebilmektedir. Kadınlarda rahim ağzına yerleşen HPV enfeksiyonları tedavi edilmezse 15-20 yıl içinde rahim ağzı kanserine neden olabilmektedir.

HPV enfeksiyonlarından korunmada en etkili araçlardan biri HPV aşısıdır. HPV aşıları canlı etken içermez ve enfeksiyona neden olmaz. Bilimsel araştırmalar, HPV aşılarının başta rahim ağzı kanseri olmak üzere vulva ve vajina kanserleri ile kanser öncüsü lezyonlara karşı yüksek düzeyde koruma sağladığını göstermektedir. Özellikle 9-15 yaş arasında uygulanan iki dozluk aşılama güçlü bir bağışıklık yanıtı oluşturmaktadır.

Dokuz valanlı HPV aşısı; 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 ve 58 tiplerine karşı koruma sağlamaktadır. Türkiye'de görülen yüksek riskli kanser yapıcı HPV tiplerinin önemli bir bölümünün mevcut aşılar tarafından kapsandığı görülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü, küresel düzeyde rahim ağzı kanserini elimine etmek amacıyla 2030 yılına kadar 15 yaşındaki kızların %90'ının HPV aşısı ile tam olarak aşılmasını, 35-45 yaş arasındaki kadınların %70'inin HPV yönünden taranmasını ve rahim ağzı kanserli vakaların %90'ının tedavi almasını hedeflemektedir. Bu hedefler, rahim ağzı kanserinin önlenmesi ve eliminasyonu için aşılama, tarama ve tedavinin birlikte yürütülmesi gerektiğini göstermektedir.

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Dünyada HPV aşısının ulusal bağışıklama programlarına dahil edilmesi giderek yaygınlaşmaktadır. 2025 yılı itibarıyla Dünya Sağlık Örgütüne üye 194 ülkenin 148'i (%76,3) tarafından HPV aşısı Ulusal Aşı Şeması kapsamında uygulanmaktadır.

Türkiye'de Ulusal Aşı Programı kapsamında ücretsiz bağışıklama programı yürütülmesine rağmen HPV aşısının Ulusal Aşı Şemasında yer almaması önemli bir eşitsizlik yaratmaktadır. Aşının yüksek maliyeti, gereksinimi olanların erişimini güçleştirmektedir. Aşının Ulusal Aşı Şemasına alınması, tüm çocukların HPV aşısına ücretsiz erişimini sağlayacak ve sağlıkta eşitsizliği azaltacaktır.

HASUDER tarafından 25 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen *Türkiye'de Serviks Kanserinin Eliminasyonu ve 2030 Hedefleri Sempozyumu* sonuç bildirgesinde HPV aşısının Ulusal Aşı Şemasına alınması güçlü biçimde önerilmiştir. Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından kamuoyuna yapılan açıklamalarda HPV aşısının Ulusal Aşı Şemasına alınacağı belirtilmiştir.

Sağlıklı yaşam ve kanserden korunma en temel yaşamsal insan haklarından biridir. Bilimsel olarak etkinliği kanıtlanmış HPV aşısına herkesin erişimi, yalnızca koruyucu bir sağlık hizmeti değil, aynı zamanda temel bir insan hakkı olarak kabul edilmelidir. HPV aşısının ulusal bağışıklama programına ücretsiz olarak dahil edilmesi, kadınların ve genç kızların yaşam hakkının güvence altına alınması açısından önemli bir sorumluluktur.

Bu nedenle;

- HPV aşısının gecikmeksizin Ulusal Aşı Şemasına alınması,
- Uygun yaş gruplarının HPV aşısına ücretsiz ve eşit biçimde erişiminin sağlanması,
- HPV aşısına erişimdeki eşitsizliklerin ortadan kaldırılması,
- Aşılama, tarama ve tedavinin birlikte yürütülmesi

için ivedilikle çağrıda bulunuyoruz. Rahim ağzı kanseri ve diğer HPV ilişkili kanserlerin önemli bir bölümü önlenmelidir. HPV aşısına ücretsiz erişim bir ayrıcalık değil, bir insan hakkıdır.

HASUDER olarak, Sağlık Bakanı Sn. Prof. Dr. Kemal Memişoğlu'nun 12 Haziran 2025'te "HPV aşısının Ulusal Aşı Şemasına alınacağı" açıklamasını hatırlatarak, çocuklarımızı gelecekte HPV ile ilişkili kanserlerden korumak için, Sağlık Bakanlığı'nı ivedi olarak HPV aşısını Ulusal Aşı Şemasına almaya davet ediyoruz. Bu konuda HASUDER olarak her türlü desteği vermeye hazır olduğumuzu kamuoyuna saygılarımızla bildiririz.

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

KAYNAKÇA

1. World Health Organization. *Human papillomavirus vaccines: WHO position paper (2022 update)*. Weekly Epidemiological Record. 2022;97(50):645-672.
2. World Health Organization. *Global strategy to accelerate the elimination of cervical cancer as a public health problem*. WHO; 2020.
3. Taumberger N, Joura EA, Arbyn M, Kyrgiou M, Sehouli J, Gultekin M. *Myths and fake messages about human papillomavirus (HPV) vaccination: answers from the ESGO Prevention Committee*. International Journal of Gynecological Cancer. 2022.
4. Kacperczyk-Bartnik J, Arbyn M, Denoël S, Bilir E, Dhollander N, Razumova Z, et al. *Prophylactic HPV Vaccination in Gynaecological Practice: Recommendations, Practices, and Challenges Reported in the ESGO-PERCH HPV Survey*. Vaccines. 2026;14:269.
5. Han J, Zhang L, Chen Y, Zhang Y, Wang L, Cai R, et al. *Global HPV vaccination programs and coverage rates: a systematic review*. eClinicalMedicine. 2025;84:103290. doi:10.1016/j.eclinm.2025.103290.
6. Gultekin M, Karaca MZ, Kucukyildiz I, Dundar S, Boztas G, Turan HS, et al. *Initial results of population based cervical cancer screening program using HPV testing in one million Turkish women*. International Journal of Cancer. 2018;142(9):1952-1958. doi:10.1002/ijc.31212.
7. Akın A, Topal E. *Dünyada ve Türkiye'de Servikal Kanserlerin Eliminasyonu Hayal mi, Gerçekleşebilir mi?* Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi (BÜKÇAM); 2021.
8. Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER). *Türkiye'de Serviks Kanserinin Eliminasyonu ve 2030 Hedefleri Sempozyumu Sonuç Bildirgesi*. 25.06.2022. Erişim: <https://www.hasuder.org.tr/toplumsal-cinsiyet-kadin-ve-ureme-sagligi-calisma-grubu-hasuder-cat/detay/turkiye-de-serviks-kanserinin-eliminasyonu-ve-2030-hedefleri-sempozyumu-25-06-2022-sonuc-bildirgesi-E4DF7676-740D-462F-DFA3-3A05700D519C>